

اعتصام

۲۷ محرم سنه ۱۳۳۸

۲۳ تيرين اول سنه ۱۳۳۵

{ منافع عامه خادمن مجموعہ اسلاميہ در }

شيخ الاسلام جديد مشكلات قارشوسنده

احمد شيراني

ابتدائي مکتبہندہ اخلاق

معلم فيضی

يکي يازينک ايضاع ايده جي مضر تدر

معمار زاده امير

مخاراده علم وعلماء

طاهر المولوي

مسائل شرعيه دن ايکي سؤال

ع . م

جواب

اعتصام

کوي اماملري

مقبول جاي

محل اداره : فاتح - اعتصام

فيثاني (۵) غروشدن

۱۳۳۴

تشکیلات خیریه علمیه ساحه‌سندده برسیل مصیبت حکمی اجرا ایتدی . اوپله
برسیل مصیبت که طلبه‌لرله علمیه تربیه‌سنی ، اخلاقی سیدلی . سپوردی ، کوتوردی ،
درسعام ائندیلرک مادی و معنوی فیوضاته خاتمه چکدی . بعضاً رنجبرلرک تارلا
لرینی ، خرمیلرینی سیل باصار ، محصولات زراعیه‌یی آلوب کیدر . بو، حقیقی ایچون
مدهش بر مصیبتدر ، آفتدر ، فقط درسعاملرک مصیبتلرینه نسبتله اهنودر ، خفیه‌قدر
چونکه چیفته‌جینک برسنه‌لک محصولی الندن چیقدی دیمکدر . بونک تلافی‌سی قابلد
درسعاملرک ایسه بتون عمرلریتک محصوللری هبا اولمشدر ، بناء‌علیه تلافی‌سی غیر
قابلد . شمدی بوزوالیلر نه یاپسینلر ؟ سرمایهلری یوقدرکه تجارت ایتسونلر ،
تارلالری ، حیوانلری ، آلات ولوازم زراعیهلری یوقدرکه چیفته‌جینک یاپسینلر ،
اولسه بیله بجره مزلر . چونکه اوصنعتلرک اربابی دکلدر . کوی اماملی‌ده
یایامزلر . بر قائمقامک ، بر متصرفک ، بر والینک کیدوب‌ده کوی مختارلنی یایامسی
ته‌قادر مشکسه ، بر مدرسک ، بر درسعامک کویده اماملی یایامسی‌ده اوقادار مشکدر .
استانبولده طور دقجه ایسه هم مضایقه معیشت ایچنده قیورائمه‌ده ، همده مکتسبات
علمیه‌لرینی ضایع ایتمکده‌درلر . جبه‌لده یوزلرینی ، کوزلرینی ، آلرینی ، آياق‌لرینی
غائب ایدن غازیلر قادر شایان مرحمت اولان بویجارلرک توظیف و ترفیهلری ایچون ،
شم‌دیلک ، اوقوتیه‌بیله جکلری درساری اوفلره حضر ایتله‌لی و آتی ایچون‌ده اساسلی
تدبیرلر دوشونمیلدر .

اجمده شیرانی

ابتدائی مکتب‌بنده اخلاق

اقدجه نشر اولونان سلسله مقالاتمه مکتب ابتدائینک دین مکتبی اولدییقی
ایضاح ایتش ایدم . ابتدائی مکتب‌نک ایتکمی بر وصف اساسی‌سی ده
واردرکه اوده ، ملتک ، نسل آیتنک اخلاقه فوق‌العاده مؤثر بولونمسیدو .
تحصیل ابتدائی بزه علامه یتشدیرمن ؛ فقط خلوق ، دیندار و ثباتکار بر حیات
آدمی یتشدیرر . بناء‌علیه بواساس قبول ایدلدکن صوکره علمکتهمزده مکاتب
ابتدائی‌نک اوصاف مذکوریه‌نی حائز اولوب اولدقلری یکنظرده آکلاشیلر .

بر پرده که دین ساقطند. اخلاق و سقوط ایمان در شرعاً دین و حسیات دینی به
معکس اوله میان مکتب از اخلاق قارشی ده صامتند.

واقعا، مکتب پرده و مصاحبات اخلاقیه نامی تحتند. بر ذریک تدریسی پروگرام
آمر در؛ فقط بودری عهده تدریس کیرنلر، اوزرلرینه اوقدر آغیر و آلتند
قائم از بریوک آلتلری آ کلا یورلری؟ هیچ ظن اولونماز. چونکه بوگون
ظاهر و آحقیق بر حقیقت اوله رق کور یورز که کوچک مکتب از من هر درلو نصیبه
اخلاقیه دن محرومدر. علمنه حرمتکار اولیان، حتی قارشیسند باغیران، چاغیران
ویا سیغاره ایچن، سو قاقارده هر درلو قید ادیدن آزاده حرکات وسکنانده بولوفان،
ابویننه خارجده کی اقبالندن حساب ویرمکه کندی بیجور عدایده من بر مکتبی
نه درجه به قدر صاحب اخلاقدر؟ سو قاقارده اوقدر بیچاره چو بچار کور و لور که
همان هر کسله حال تمامه درلر. ایشسته بوتون بو آجی مشهور آتشن اکلاشیلیور که
مکتب پرده اخلاق اوکره نیور؛ اورالده اخلاق یوقدر. قورقیور که نسل آتی
بوسوتون دین و اخلاق قیدلرندن تیرد ایدم جکدر.

بر کره، اخلاق درسی کتاب صحیفه لرندن اوکره نیله من. بو باده کی واسطه
تعلیم، اوله ابوین، ثانیاً مکتبده کی معلم و بالخاصه اخلاق معانی در. بزده عالم
تربیه سی اندر اوله رق و یک خصوصی بر شکله عرض وجود ایدر. طبیعی بو
یوقلق دیمکدر. اوله عالمه تر کیده عالمه تربیه سی مهمدر. بناء علیه چو بچار یوزده
دوقسان دوقوزی تربیه دینه و اخلاقیه لرینی مکتبده آلاچیلر در. ایشته ابتدائی
مکتبک و اوراده کی اخلاق خواجه سنک وظیفه مهمه سی!

«مصاحبات اخلاقیه» ترکیندن اکلاشیلرینی اوزره بوزرس، قونفرانس
یا خود سرریست مدالیه افکار طرزنده ویریله جکدر. مادام که مسلمک وظیفه سی
اخلاق اوکره ملک و خلوق چو بچار یقشیر ملکدر؛ بودرسک حق و وظیفه و وجدان
اساسانه مستنداً ویرلسی، اوکره نیله سی لازمدر. اخلاق درسی دیگر درس لر
کی تقریر ایله دکل، بر جوق مثالر، استدلالر و محیط مزه عالمه تطبیقات ایله ویریلر؛
بالخاصه علم افندیکن کرک داخل مکتبده و کرک خارجده کی حرکات وسکنانیه
منتظم و مؤثر سوزلریله کوچک دماغلره بردستور حیات، شکله انطباق ایتدیریلر.
ایشته اخلاق معلمک اوصافی: تمیز بر وجدانه و برجس وظیفه مالک

وظیفه‌سنگ پاک مسئولیتی اولادینی مدرک برلونیق، طلبه‌سنة قارشی بطش و شدتله
دکل، مشفقانه معامله ایلك، خاوق وعامدك حرمت و تشدیق قازانمش برلونیق؛
منعاق و منتظم سوز سوزلیه بیلمك و خاصه اقناعیه به مالک اواق در .

مع الاسف مکتبلر مندره مصاحبات اخلاقیه کرسیمنی بوشرابطی مستجمع دکلدر .
اگر اخلاق معلمی طلبه‌سنة نمونه امثال اولماز سنة او طلبه‌ده هیچ بر حرکت
اخلاقیه آرمایلدیر؛ بهوده در . درسنة کچ کلن ویا هیچ کلدن، طلبه‌سنة غلیظ
خطا بلرده بولونان، لزوملی لزومسز باغیران وحدتلهش، عجزنی دایاق ایله اورتن
بر آدم اخلاق خواجه‌لکی ایده من؛ اساساً کندینسندة نقصانی تربیه واردر .

بر معلم وظیفه حسنی ویرمکدن عاجز اولدینی ایچون طلبه‌سنة، وظیفه‌دک
باسمه قالب و صاچه صاپان بر ترفیفی یازدی روق از برله تمشک چالیشیر؛ بر معلم که
تنبیه‌ده رفیقده دوقونان برافندی، کویا اخلاقی خواجه‌لکی ایدلورم ظنیه و فالح
ایده‌نه فالحله نقابله ایدیلیر « طرزنده يك جاهلانه و بوزوق بر خطایه‌دن صوکره
دوکر » او اخلاق معلمی دکلدر؛ چوچنی او آندن اعتبار آ زهرله مشدرا اخلاق
معلمی حقیقه‌ک اخلاق مدرک اولمیلدر . هله ضرب و شستد ایله حرکت ایدن اخلاق
خواجه‌سی طلبه‌سینی اخلاقسز لفه و زوربالغه آیدشدرمش اولوره یا کلش، حدود
اخلاقی خارجنده حرکت این بر چوچق قوه اقناعیه واستدلالیه ایله تبیر آخیرله
سوزله یوله کتیریلیر .

قواعد اخلاقیه، آداب، معاشرت بوصورتله کوجک دماغارده متبلر برماهیت
مجبوریه آلدیجه نسلک اخلاقی وجوده کنتراش اولور . حقیقت بومرکزده اولدینی
حاله مکتبلرده بوطرز تربیه و تدوین قیلاً جای تعلیق بوله مامشدر . اخلاق
معلمی چوچق قوه قابلیتاری انکشاف ایتدی ره جکدر . ذاتاً چوچق اینی وصف
اولورق خلق ایدمشدر . اوند فالحه استعداد یوقدر . معلم وظیفه‌سی او،
صاف جوهری کیرله تیه جک، پاسلامیه حق بر وسط داخلنده بویومک، بوجوهرک
هر بر عنصرینه برر مجرای طبیعی آچمقدر . چوچقک روحی تدقیق ایدلمکجه
و سائط تربیه تطبیق اولونماز . دیمک که اخلاق معلمی بر پسیغولوخ [روحیات
متخصصی] اولمچقدر . بوندن ماعداً مکتب ایتدائیدک اخلاق هم تفکری همده
تربوی اولمیلدر، نرست ره نان دیورکه :

«اخلاق مسئله سنده انسانك حد ذاتنده مالك اولدينى فيضك رشميلرني انكشاف
ايتد رمكن باشقه بر صورتله حركت اولونماز. انسان ايستيه رك فنا لئه سوروكله نمز.
بو، بلكه مشؤم تصادفلك تاثيرندن وبالحاصه تربيه اخلاقيه نك بولونماسدن ايلرى
كلير. بناء عليه ماتى يوكسه لمتك و تربيه ايتك لازمدر.»

مكاتب ابتدائيه نك هر سنه جمعيت داخلنه توديع ايلديكي بچاره ماذونلرى
علمدن نصيبمزل اولدقارى درجه ده اخلاق ايله متصف اولسه يديلر ضرر من
ينه آز اولوردى. حالوكه ايش بر عكسدر. بيكي نسل بويوك برفقر اخلاق
ايچنده در. اونى قور تارمق مكاتب ايله ممكن اولاجقدرد. فقط مكاتب او صورتله
وجود بولمليدركه چوجق، قارشيسينده مهربى صفتى غير حائز بر اخلاق معلمى
كورمه مليدر.

آواره، هر درلو قيوددن آزاده و برسر بستي حيواني ايله ياشايان كنيج ويكي
نسل، مكاتبرك غايه علمى و اخلاقيسى ايله تماماً ضد برشين تشكيل ايدور. بوحالك
دوامى افنا بر عاقبتك ياواش ياواش خاضر لائمسى ديمكدر. اخلاق خواجه سى بوتون
بونلرى مدرك بولونه حق، طلبه سنه مسؤليت، ادب و انسانلق حسى ويره جكدرد
مشهور فرانكز مضحكك نويسى (مولير) دخى بر اثرنده شويله ديور:

بز آلاچاق جه سنه حركت ايدر كن نحيب بر ملتة منسوب اولديغمزى ادعا ايتمكلكمز
كافىي؟ كنديسنده فضيلت و اخلاق اوليان موجوديت هيچدر. اجدامزك بزه
براقش اولديني شان و شرف، بزمده عين شرفله حركت ايتمه مزي، اونلرى هر
خصوصده تعقيب ايله مزي مستلزمدرد. بيلملى يزكه اصيل اولان كيمسه عفيف
ياشامليدرد. عكس تقديرده او برعجيه اولور. فضيلت، نجاتك ايلك وصفيدر.
بناء عليه ادبانه حركت ايدن محال چوجقنى، حيا سزلق ايدن بر ديمكدار چوجقنه
ترجيح ايدرم.»